

BERLINI GYORS – A HÉT FŐ HÍREI HÉTFŐN

2024. október 28.

1. A szövetségi kormány tagjai Indiába látogattak

A hétvégén látta vendégül Narendra Modi indiai miniszterelnök és kabinetje a német szövetségi kormány delegációját. Olaf Scholz (SPD) kancellárt Robert Habeck (Zöldek) alkancellár, Annalena Baerbock (Zöldek) külügyminiszter, Hubertus Heil (SPD) munka- és szociális ügyekért felelős miniszter, Boris Pistorius (SPD) védelmi miniszter és Bettina Stark-Watzinger (FDP) oktatásügyért és kutatásért felelős miniszter kísérte. A látogatásnak több olyan fontos témához is köze van, mint az orosz-ukrán háború, biztonsági stratégiai és gazdasági együttműködés, vagy épp a munkaerő kérdése.

Az orosz-ukrán háború tekintetében India fontos tényező, ugyanis Brazília és Dél-Afrika mellett India az egyike annak a három országnak a G20-ak csoportjából, amelyek jó kapcsolatot ápolnak Moszkvával és a Nyugattal egyaránt. India különleges szerepet játszhat az Ukrajna elleni orosz agressziós háború befejezésére irányuló erőfeszítésekben, mivel mindkét féllel jó kapcsolatai vannak – mindez sokat jelenthet egy békekonferencia folyamán. Nem mellesleg Scholz kancellár a maga részéről is egy új békekonferenciát szorgalmaz, amelyen szerinte Oroszországnak is részt kellene vennie.

Németország és India között az együttműködés biztonsági stratégia terén több, mint 20 évvel korábbra nyúlik vissza, amikor is a két ország stratégiai partnerséget kötött. Jelenleg fontos cél ezen partnerség konkrét – ágazati tartalommal való – kibővítése. Az indiai találkozó része a német „Baden-Württemberg” fregatt és a „Frankfurt” ellátóhajó Goa tartományba való látogatása is, amelyek az indiai haditengerészettel közös manőverben vesznek részt. Emellett Modi miniszterelnök szerint a védelmi együttműködésben is van még „kiaknázatlan potenciál”. Például India fegyveres erői nagyrészt orosz fegyverekkel vannak felszerelve, a német kormány szeretne segíteni ennek megváltoztatásában – csökkentve ezzel India Oroszországtól való esetleges függését, illetve megakadályozva a két állam közötti kapcsolat további erősödését.

A biztonsági stratégia mellett a gazdaságot érintő kérdések is fontosak Németország és India együttműködésében. Robert Habeck alkancellár például szorgalmazta, hogy az EU és India közötti szabadkereskedelmi megállapodást minél hamarabb, lehetőleg a közeljövőben véglegesítsék. „A tárgyalások már 20 éve tartanak, ami nem éppen Németország tempója” – mondta. Az első tárgyalások egy ilyen megállapodásról 2007 és 2013 között folytak már, de ezek akkor több tényező miatt kudarcba fulladtak. Német szempontból az akadályok között szerepeltek többek között az indiai autóparrá vonatkozó védőintézkedések. A tárgyalásokat 2022-ben indították újra.

Gazdasági kérdéseken belül a szakképzett munkaerő és annak toborzása is kiemelten fontos a német kormány számára. A világ egyik legnépesebb országa „ideális partner” – mondta Heil munka- és szociális ügyekért felelős szövetségi miniszter, aki szerint fontos, hogy Németország szakképzett

munkaerőt toborozzon Indiából. A szövetségi kabinet elfogadta a szakképzett munkaerő toborzásának megkönnyítését célzó stratégiát, melynek előmozdítása a szövetségi kormány útjának szintén fontos pontja. A program része szinten egy olyan újdelhi iskola meglátogatása, amelynek célja, hogy az indiai fiatalokat nyelvi és kulturális szempontból felkészítse egy hároméves németországi duális képzésre, ezzel is támogatva a két ország közötti kapcsolatok erősítését.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

2. Tartományi miniszterelnök-csúcs

A tartományi miniszterelnökök éves lipcei konferenciájának középpontjában a migrációs politika és a közszolgálati médiaszolgáltatás reformjának további intézkedéseinek a megvitatása állt. A kormányfők között előzetesen komoly ellentétek alakultak ki mindkét kulcskérdést illetően. A CDU vezette szövetségi tartományok határozottan kiálltak a menekültpolitika szigorítása mellett, további reformokat sürgetve ennek eléréséhez. Markus Söder (CSU) bajor miniszterelnök hangsúlyozta, hogy *„valódi fordulatra van szükség a migrációs politikában. (Mindez) azt jelenti, hogy vissza kell fordítani az embereket. Ha nem kerül sor a visszatoloncolásokra, visszafordításokra, akkor nem birkózunk meg a helyzettel”*. A menekültjogot is módosítani kell, ha kell akkor akár európai szinten – vélték a jobboldali tartományi vezetők. Hendrik Wüst (CDU), Észak-Rajna-Vesztfália miniszterelnöke a sajtónak nyilatkozva, ugyanakkor megerősítette, hogy a miniszterelnökök egyetértettek abban, hogy véget akarnak vetni az illegális migrációnak. Ennek érdekében egy egész javaslatcsomag van terítéken az esetleges fejlesztésekről. Mindazonáltal a későbbiekben a szövetségi kormányon múlik majd, hogy a törvényeket és a rendeleteket megváltoztassa – így Wüst. Gyakran csak az adminisztráció egyszerűsítéséről van szó az eljárások javítása érdekében – itt azonban mindenképp a szövetségi kormánynak kell teljesítenie. Ezzel szemben Alsó-Szászország kormányfője, Stephan Weil (SPD) a migrációs kérdéskör kampány célokra való felhasználásával vádolta meg a CDU/CSU-t. Az SPD politikus hangsúlyozta, hogy a vitákat a hatályos törvényeknek megfelelően kell lefolytatni. Éves felső határérték megállapítása a menedékkérők esetében – ahogyan azt például Michael Kretschmer (CDU) szászországi többször is javasolta – egyszerűen nem lehetséges a jelenlegi törvényi feltételek között – vélte Weil.

A közszolgálati médiaszolgáltatás reformjának esetében szintén felemás sikereket tudott felmutatni a miniszterelnöki tanácskozás. Bár a szövetségi államok megállapodtak a közszolgálati médiaszolgáltatás reformjának tág kereteiről, azonban a további finanszírozás mikéntjéről nem tudtak megegyezésre jutni. A megállapodás értelmében az ARD rádióműsorainak számát csökkenteni fogják, továbbá a kisebb, helyi – tartományi fenntartású – televíziós csatornák jelentős része is megszűnik majd a jövőben. A tartományok között ugyanakkor továbbra is a legfőbb nyitott kérdésnek az engedélyezési díj esetleges emelése maradt – februárban a műsorszolgáltatók pénzügyi szükségleteit meghatározó független bizottság (KEF) 58 centes emelést javasolt, mely összesen 18,94 euróra növelné a díj összegét. Előzetes sajtóértesülések szerint decemberben további konzultációkra kerül majd sor a kérdés megvitatására. Februárban a műsorszolgáltatók pénzügyi szükségleteit meghatározó független bizottság (KEF) 58 centes emelést javasolt 18,94 euróra.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

3. Olaf Scholz törökországi útja

Október 19-én Isztambulban fogadta Recep Tayyip Erdoğan török elnök Olaf Scholz (SPD) német kancellárt. A látogatás újabb látványos fordulatot jelent a Scholz-vezette kormány Törökországhoz fűződő politikájában. Korábban – a törökországi emberi jogi helyzet, illetve az ország közel-keleti konfliktusokban játszott szerepe miatt – a német kormány rendkívül tartózkodó magatartást tanúsított olyan kétoldalú kérdések esetében, mint a török hadseregnek szánt német fegyverexportok további engedélyezése. Mára – elsősorban biztonság- és migrációspolitikai okokból – azonban ez láthatólag a múlté. A német sajtó által néhány héttel ezelőtt megszellőztetett, Törökországba irányuló, német fegyverexport után most Scholz kancellár személyesen utazott Törökországba, hogy a legfontosabb kétoldalú kérdésekről tárgyaljon Erdoğan török elnökkel.

A biztonságpolitikai kihívások mellett – kevéssé meglepő módon – a migráció volt a másik kiemelt fókuszpontja a megbeszéléseknek. Az átalakuló német migrációpolitika részeként a kormány több elutasított menedékkérőt kíván Törökországba visszatoloncolni – szeptember végéig csaknem 16 ezer Németországban tartózkodó török állampolgárnak kellett volna elhagynia az országot. Ehhez képest az év első felében mindössze 441 kitoloncolás történt. A jogerős kitoloncolási végzések esetében Szíria és Afganisztán mellett Törökország az egyik olyan ország, amelynek állampolgárai a legnagyobb számban érintettek. A német kormány emellett a jövőben nemcsak Afganisztánba, hanem Szíriába is ki akarja toloncolni a bűncselekmények elkövetése miatt elítélt külföldi állampolgárokat. Ehhez azonban több együttműködő állammal, mint például Törökországgal is, megegyezésre kéne jutnia (a két kormányfő sajtótájékoztatója során, ugyanakkor Scholz kitérő választ adott egy esetleges megállapodással kapcsolatos kérdésekre).

Mindenesetre a külpolitikai – elsősorban Izrael gázai és libanoni háborújának megítélésével kapcsolatban megfogalmazott – ellentétek hangsúlyozása mellett Scholz látványosan engedékenynek bizonyult a sokáig blokkolt német fegyverszállítások kérdésében. A közös sajtótájékoztató során Scholz megvédte a Törökországba irányuló, növekvő számú, német fegyverexportot. Egyúttal pedig leszögezte, hogy a német kormány akár még az Eurofighter Typhoon-típusú vadászgépek szállítására is nyitott lenne. Jelenleg ezzel kapcsolatban tárgyalások folynak Nagy-Britannia és Törökország között, ugyanakkor a vadászbombázó közös brit, francia, olasz és német fejlesztés útján jött létre, így egy esetleges török exporthoz a német kormánynak is hozzá kell járulnia. *„Szeretnénk végre magunk mögött hagyni a múltban a védelmi ipari termékek beszerzésével kapcsolatban tapasztalt problémákat, és bővíteni az együttműködésünket”* – jelentette ki az ezen a téren tapasztalt múltbéli feszültségekre utalva Erdoğan török elnök. A felek szintén elkötelezték magukat, hogy kilenc éves szünetet követően lépéseket tesznek a német-török kormányzati konzultációk felélesztése érdekében.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

4. A Wolfspeed nem épít egyelőre chipgyárat a Saar-vidéken

Az Intel magdeburgi visszalépése után az amerikai Wolfspeed chipgyártó vállalat sem épít egyelőre gyárat Németországban. A vállalat eredetileg 2,7 milliárd eurót kívánt befektetni az ensdorfi chipgyártó üzembe. Ebből 170 millió eurót és egyéb támogatásokat a ZF gépjárműipari beszállító cég biztosított volna, míg a tervek szerint a gyár 600 főt foglalkoztatott volna.

A félvezetőgyár a Saarlouis melletti Ensдорfban, a volt széntüzelésű erőmű helyén épült volna meg, és hozzájárulna Németország az új technológiai versenyképessé válásához. Az amerikai cég

azonban házon belül is pénzügyi problémákkal is küzd, illetve az elektromos autók tekintetében Európában a vállalat kínálatához képest a kereslet elmarad. A kialakult helyzetre Anke Rehlinger (SPD) Saar-vidéki miniszterelnök is reagált. A Wolfspeed továbbra is elkötelezettek az ensdorfi telephely mellett, ugyanakkor a beruházást a piaci helyzetre való tekintettel egy meg nem határozott időpontig elhalasztja – nyilatkozta a miniszterelnök – ám ez nem jelenti azt, hogy a projektet félretették. Rehlinger egyúttal bírálta a szövetségi kormányt és egy mihamarabbi, az ipart stabilizáló és támogató intézkedéscsomag létrehozását szorgalmazta.

Még 2023. februárjában Olaf Scholz (SPD) szövetségi kancellár és Robert Habeck (Zöldek) alkancellár személyesen látogattak el Ensдорfba, ahol a Wolfspeed vezérigazgatójával, Gregg Lowe-val együtt prezentálták a projektet. A kancellár akkor azt mondta, hogy Németországnak „*technológiai, digitális és logisztikai szempontból ellenállóbbá kell válnia*” és ezért szeretné szisztematikusan csökkenteni az ország gazdasági függését és sebezhetőségét. Habeck alkancellár a chipgyárat példaként méltatta a vállalatok németországbeli beruházási hajlandóságára. Azonban az, hogy az Intel után a Wolfspeed is jegeli a terveit, visszaesést jelent a német gazdaság számára.

A Saar-vidéken viszont nem csak a Wolfspeed az egyetlen gazdasági problémaforrás. A Ford autógyártó jövőre bezárja saarlouis-i üzemét, a Michelin gumiabroncsgyártó munkahelyeket szüntet meg Homburgban, az S-Volt kínai akkumulátorgyártó pedig még nem tett végleges kötelezettségvállalást az Überherrnbe tervezett üzemével kapcsolatban.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

5. Új, szimbolikus jelentőséggel is bíró NATO haditengerészeti bázis Rostockban

Boris Pistorius (SPD) szövetségi védelmi miniszter október 21-én Rostockban felavatta a Bundeswehr új taktikai parancsnokságát, amely a Balti-tenger térségének megfigyelésére szolgál. A NATO az új főhadiszállással kívánja megerősíteni védelmi felkészültségét a balti-tengeri térségben. A NATO tagállamok közül pedig Németország rendelkezik a legnagyobb és legütöképesebb haditengerészettel a Balti-tenger térségében. A CTF Baltic (Commander Task Force Baltic) névre hallgató új regionális parancsnokság feladata a NATO-országok haditengerészeti erőinek mind békeidőben, mind pedig válság vagy konfliktus esetén való irányítása lesz, továbbá a jövőben innen tervezik majd a térségben a tengeri műveleteket és gyakorlatokat. Emellett a parancsnokság éjjel-nappal helyzetképet nyújt majd a Balti-tenger katonai és polgári hajóforgalmáról. A CTF Balticban Németország mellett tizenegy másik nemzet is részt vesz: Dánia, Észtország, Finnország, Franciaország, Nagy-Britannia, Olaszország, Lettország, Litvánia, Hollandia, Lengyelország és Svédország. A békeidőben 60, esetleges vészhelyzet során pedig 240 főre bővíthető, parancsnokságot egy német tengernagy vezet, akit egy lengyel tengernagy helyettesít.

Bár az új taktikai parancsnokság létrehozása nem kíván közvetlen válasz lenni az Ukrajna ellen megindított orosz háborúra, Pistorius védelmi miniszter a megnyitó ünnepségen egyértelműen utalt egy esetleges orosz fenyegetésre realitására. „(A CTF Baltic) *döntő szerepet fog játszani a NATO-országok érdekeinek védelmében az agresszióval szemben – különös tekintettel az Oroszországhoz való közelségre*” – jelentette ki a miniszter. Nem kellett sokáig várni ennek megfelelően a hivatalos orosz válaszra sem. A hivatalos avató ünnepséget követő napon a Alexander Graf Lambsdorff moszkvai német nagykövet az orosz külügyminisztériumban vehette át a hivatalos tiltakozó jegyzéket, mely szerint a NATO katonai infrastruktúrájának kelet-németországi bővítése „*súlyos*

következményeket vonhat maga után”, egyúttal egy új bázis megnyitása az egykori NDK területén egy újabb lépés a „második világháború eredményeinek kúsó revíziója és az ország militarizálása” – állt a hivatalos orosz dokumentumban.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

6. Növekvő közúti és vasúti forgalom 2040-ig

A szövetségi közlekedési minisztérium minap publikált átfogó, 2040-es évig terjedő időszaki előrejelzése szerint az elkövetkező 15 évben továbbra is a tehergépkocsik maradnak a domináns áruszállítási, valamint a személygépkocsik a legelterjedtebb személyszállítási eszközök Németországban. A tanulmány szerint a közúti áruszállítás 34%-kal fog növekedni ebben az időszakban. Ezzel párhuzamosan hasonló növekedés várható a vasúti szállítmányozás esetében is. Míg jelenleg a teljes áruszállítás mindössze egyötödét szállítják vasúton, addig a szövetségi kormány 2030-ra ezt az arányt már az összérték negyedére kívánja növelni. A minisztérium előrejelzése szerint a személyszállítás is jelentősen – mintegy 8%-kal – növekedni fog 2040-re. Ugyanakkor a növekedés legnagyobb részéért a vasút felel majd – a vasúti személyszállítás várhatóan 60%-kal nő a következő 15 évben, míg a légi közlekedés 30%-kal, a közúti pedig mindössze 1%-kal emelkedik majd.

A szövetségi minisztérium jellemzően ezen jelentések alapján tesz ajánlást a kormány számára az infrastruktúra fejlesztésével kapcsolatban, továbbá aktualizálja a közúti, vasúti és vízi közlekedésre vonatkozó úgynevezett szükségletterveit. Legutóbb 10 évvel ezelőtt, 2014-ben készített el hasonló felmérést a minisztérium, mely akkor a 2030-ig terjedő időszakot vizsgálta. Szakmai egyesületek és szervezetek szerint ugyanakkor a szövetségi kormány gyakorlata nem megfelelő és elhibázott döntések meghozatalához vezet. Meglátásuk szerint az infrastrukturális beruházásokat a politikai célokhoz, nem pedig a közlekedésfejlesztési előrejelzésekhez kellene, hogy igazítsák.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

7. Az MCC és a Magyar-Német Intézet hírei

Rendezvénybeszámoló

2024. október 21-én a Mathias Corvinus Collegium zalaegerszegi központjában mutatták be Bauer Bence „Ungarn ist anders” (Magyarország más) című könyvét. A könyvbemutató, valamint az azt követő panelbeszélgetés részletes beszámolója elérhető [Intézetünk honlapján](#).

Cikk- és interjúajánló

A FixTV geopolitikai magazinjának adott interjút kutatási vezetőnk, Dobrowiecki Péter, Donald Tusk harcoló demokrácia koncepciójáról és a lengyel belpolitika aktualitásairól.

A teljes interjú elérhető a FixTV [YouTube csatornáján](#).

Igazgatónk, Bauer Bence az M5 “Ez itt a kérdés” c. műsor vendége volt, ahol a Maastrichti Szerződés, valamint Helmut Kohl és François Mitterrand munkássága volt a téma.

A teljes adás megtekinthető az [M5 honlapján](#).

Az osztrák pártpolitikai viszonyokról, valamint az új osztrák kormány összetételéről nyilatkozott kutatási vezetőnk, Dobrowiecki Péter a Híradó.hu számára.

A teljes cikk elolvasható a [hirado.hu](#) honlapján.

Az osztrák kormányalakítás, valamint egy potenciálisan hárompárti koalícióból álló új osztrák kormány stabilitásának a kérdéseit járta körül igazgatónk, Bauer Bence az Inforádióban.

A teljes interjú elolvasható az [Infostarton](#).

A lengyel belpolitika aktuális kihívásairól beszélgetett kutatási vezetőnk, Dobrowiecki Péter a Hit Rádió Világnézet című műsorának legfrissebb adásában.

A teljes beszélgetés megtekinthető a Hit Rádió [YouTube csatornáján](#).

Impresszum: Magyar Német Intézet az Európai Együtműködésért - Mathias Corvinus Collegium

Igazgató: Dr. Bauer Bence LL.M.

Felelős munkatársak: Fonay Tamás Álmos, Dobrowiecki Péter, Horváth Csenge

Székhely: 1113 Budapest, Tas vezér utca 3-7.

Postacím: 1518 Budapest, Pf. 155

Web: www.magyarnemetintezet.hu

E-mail: mni@mcc.hu